

RAGINIMAS ĮVYKDYTI SPRENDIMĄ

Vigintas Višinskis *

*Mykolo Riomerio universiteto Teisės fakulteto Civilinio proceso katedra
Ateities g. 20, LT-08303 Vilnius Telefonas 271 4593
Elektroninis paštas cpk@mruni.lt*

Pateikta 2007 m. gruodžio 1 d., parengta spausdinti 2008 m. sausio 28 d.

Santrauka. Straipsnyje nagrinėjama raginimo įvykdyti sprendimą pateikimo skolininkui vykdymo procese teisinis reglamentavimas.

Autorius analizuoja raginimo įvykdyti sprendimą teisinę reikšmę. Skolininkas raginimu įvykdyti sprendimą išpėjamas apie gresiančią priverstinio vykdymo proceso pradžią ir neigiamas to pasekmes. Todėl raginimas įvykdyti sprendimą turi didžiulę prevencinę reikšmę, skatinančią skolininką įvykdyti teismo sprendimą. Autorius nurodo, kad raginimas sukelia svarbias teises pasekmes ne tik skolininkui, bet ir išieškotojui bei antstoliui. Gavęs raginimą įvykdyti sprendimą skolininkas gali ginti savo teises iki priverstinio vykdymo pradžios (informuoti antstolį apie kliūtis priimti vykdomąjį dokumentą ir pradėti vykdymo veiksmus (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso [1] (toliau tekste – CPK) 651 str. 2 d.), skusti antstolio veiksmus (CPK 510 str.) ir kt., išieškotojas gali pasinaudoti savo procesinėmis teisėmis (CPK 662 str. 1 d.), iki priverstinio vykdymo pradžios gali raštu nurodyti, iš kokio skolininko turto ar pajamų išieškoma pirmiausia). Antstolis, išsiuntęs raginimą, gali reikalauti informacijos apie skolininko turtą, o esant tam tikroms sąlygoms gali ir areštuoti skolininko turtą.

Straipsnyje nagrinėjamos galimybės tobulinti raginimo įvykdyti sprendimą teisinį reglamentavimą, kad būtų išvengta vykdymo proceso šalių teisių pažeidimų. Autorius nurodo, kad reikėtų pakeisti galiojantį CPK 661 straipsnį ir nustatyti, kad raginimas įvykdyti sprendimą nesiunčiamas tik tais atvejais, kai vykdomi teismo sprendimai dėl turto konfiskavimo ir skubiai vykdytini teismo sprendimai.

Autoriaus nuomone, raginimo įvykdyti sprendimą neįteikimas skolininkui ar netinkamas įteikimas gali būti pagrindas tolesnius vykdymo veiksmus pripažinti neteisėtais, o CPK nustatyti atvejai, kai raginimas skolininkui nesiunčiamas bei reikalavimas skolininkui deklaruoti turtą nepasibaigus raginime nustatytam terminui įvykdyti sprendimą pažeidžia skolininko teises.

Pagrindinės sąvokos: civilinis procesas, vykdymo procesas.

IVADAS

Vykdymo proceso problemos iki šiol nagrinėtos tik epizodiškai. Atkūrus nepriklausomybę teismo sprendimų vykdymo klausimais buvo apgintos dvi daktaro disertacijos [2; 3]. Vykdymo procesas trumpai apžvelgtas pastaraisiais metais išleistuose civilinio proceso teisės vadovėliuose [4; 5]. Teismo sprendimų vykdymo problematikos klausimais straipsnius paskelbė V. Nekrošius [6], E. Stauskienė [7; 8; 9], M. Žolynas [10], S. Vėlyvis, I. Žalėnienė, [11; 12; 13], V. Višinskis [14; 15; 16; 17] ir kiti. Tačiau nė vienas autorius specialiai ne-

nagrinėjo raginimo įvykdyti sprendimą teisinio reglamentavimo.

Vykdymo procesas – svarbi grandis žmogaus teisių apsaugos sistemoje. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimais [18; 19] vykdymo procesas pripažįstamas integralia teisės į teisingą bylos nagrinėjimą dalimi.

Vykdymo procesas susijęs su esminėmis žmogaus teisėmis – prievarta paimamas jo turtas, vykdymo proceso dalyviai gali patekti į jo būstą, įstatymo numatytais atvejais skolininkas gali būti nubaustas bauda ar areštuotas. Todėl turi būti nustatytas teisinis reguliavimas, leidžiantis apsaugoti skolininko teises.

2003 m. sausio 1 d. įsigaliojusio CPK teisės normos, reglamentuojančios raginimą įvykdyti sprendimą, esmingai pasikeitė. Buvo atsisakyta 1964 m. redakcijos

* Mykolo Riomerio universiteto Teisės fakulteto Civilinio proceso katedros docentas.

CPK [20] buvusios nuostatos, kad raginimas įvykdyti sprendimą siunčiamas kiekvieną kartą, kai vykdomąjį dokumentą vykdyti gauna teismo antstolių kontora. Pagal šiuo metu galiojančio CPK reikalavimus, raginimas siunčiamas tik pirmą kartą gavus vykdomąjį dokumentą vykdyti, išskyrus atvejus, kai vykdomasis dokumentas buvo gražintas išieškotojui jo paties prašymu (CPK 631 str. 1 d. 1 punktas) ir vėl pateiktas vykdyti. Atsisakyta nuostatos, kad raginimas siunčiamas visų kategorijų bylose. Galiojančiame CPK 661 straipsnyje nustatyta, kad raginimas įvykdyti sprendimą nesiuočiama, ir antstolis pasibaigus nurodytam sprendimo įvykdymo terminui iš karto pradeda priverstinio vykdymo veiksmus, jeigu įstatymuose ar vykdomajame dokumente nurodyti įvykdymo terminai, taip pat skubaus vykdymo bylose, bylose dėl periodinių išmokų išieškojimo ir turto konfiskavimo vykdant preliminarinius teismo sprendimus, teismo įsakymus bei hipotekos teisėjo nutartis dėl skolininko turto realizavimo.

Praėjo beveik penkeri metai, kai įsigaliojo CPK, ir teismų praktikos analizė rodo kai kurias vykdymo procese nustatytas raginimo įvykdyti sprendimą teisinio reglamentavimo spragas. Šios problemos iki šiol nebuvo nagrinėtos.

Raginimo įvykdyti sprendimą įteikimas arba išsiuntimas skolininkui sukelia svarbias procesines pasekmes. Įteikęs ar išsiuntęs raginimą įvykdyti sprendimą antstolis gali įpareigoti skolininką pateikti duomenis apie turimą turtą, o esant CPK nustatytoms sąlygoms antstolis gali areštuoti skolininko turtą.

Tinkamas raginimo įvykdyti sprendimą įteikimas yra esminė prielaida apginti skolininko teisę išsaugoti kai kurį turtą nuo išieškojimo į jį nukreipimo bei kitų neigiamų padarinių.

Visiškai įvykdžius sprendimą pasibaigia išieškotojo teisė reikalauti priverstinai vykdyti sprendimą. Todėl skolininkas įvykdęs sprendimą per raginime nustatytą terminą išvengia dėl priverstinio vykdymo kylančių neigiamų pasekmių.

Šios aplinkybės rodo didelę raginimo įvykdyti sprendimą teisinę reikšmę. Todėl 2002 m. nustatytas atsisakymas kai kurių kategorijų bylose siųsti raginimą įvykdyti sprendimą rodo, kad raginimo reikšmė nėra tinkamai teisiškai įvertinta.

Straipsnio tikslas – atskleisti raginimo įvykdyti sprendimą teisinę reikšmę, išnagrinėti raginimo įteikimo tvarką, įvertinti esamo raginimo įvykdyti sprendimą teisinio reglamentavimo įtaką saugant vykdymo proceso šalių teises, pasiūlyti įstatymų tobulinimo būdus.

Tyrimo objektas – CPK normos, susijusios su raginimo įvykdyti sprendimą reglamentavimu, teismų praktika nagrinėjant skundus dėl antstolių veiksmų, susijusių su raginimu įvykdyti sprendimą.

Rašant straipsnį taikyti loginis-analitinis, sisteminių analizės, lyginamasis ir kiti tyrimo metodai.

RAGINIMO ĮVYKDYTI SPRENDIMĄ TEISINĖ REIKŠMĖ

Vykdymo proceso tikslas – kuo greičiau ir ekonomiškiau įstatymų nustatyta tvarka įvykdyti sprendimą. Šiam tikslui nurodytomis sąlygomis pasiekti antstolis turi atlikti labai svarbų procesinį veiksma – įteikti skolininkui raginimą įvykdyti sprendimą. Raginimu įvykdyti sprendimą skolininkui sudaromos prielaidos įvykdyti sprendimą ne priverstine tvarka. Taip sprendimas gali būti įvykdytas greičiausiai, skolininkui patiriant mažiausius ekonominius praradimus ir nesilaikant CPK nustatytų procedūrų, kadangi sprendimo vykdymo gera valia tvarka įstatymais nereguliuota. Gera valia sprendimas įvykdomas skolininko aktyviais veiksmais, perduodant išieškotojui pinigus, konkrečius daiktus, atliekant tam tikrus sprendime nurodytus veiksmus ar susilaikant nuo aktyvių veiksmų.

Raginimas įvykdyti sprendimą Lietuvos teisėje žinomas nuo labai senų laikų. Jau Lietuvos Pirmojo Statuto, priimto 1529 m., 6 skyriaus 7 punkte nurodyta, kad „neturime antstolio¹ siųsti pas kunigaikščių arba ponų žmones, bet visų pirma įspėti tą poną, kurio žmonės yra, ir reikalauti iš jo, kad teisingumą darytų prieš vizių arba mūsų urėdo akivaizdoje. Jeigu anas ponas, pirmą ir antrą kartą įspėtas, nenorėtų teisingumo daryti, tai tame paviete, kur to pono valdiny s gyvena, paėmus iš vaivados arba seniūno antstolį, ten pat, tame pat paviete, jis turi būti pašauktas teisman ir turi atsakyti prieš pavieto teismą (...)“ [21]. Raginimo įvykdyti sprendimą tikslai išliko iki mūsų dienų.

Teismų praktikoje [22] raginimo įvykdyti sprendimą įteikimas skolininkui laikomas pirminiu antstolio vykdymo veiksmu. Raginimu įvykdyti sprendimą skolininkas informuojamas, kad išieškotojas pradėjo vykdymo procesą, ir jeigu skolininkas per nustatytą terminą neįvykdys teismo sprendimo, prasidės priverstinio vykdymo procesas.

Priverstinai vykdant sprendimą dėl pinigų išieškojimo skolininkas visų pirma nukenčia materialiai. Jis turi sumokėti vykdymo išlaidas. Parduodant turtą iš varžytynių ar realizuojant turtą kitokia tvarka negalima pasirinkti palankiausio parduoti momento. Be to, iš varžytynių parduodamo turto kaina dažniausiai būna mažesnė už rinkos kainą. Priverstinis teismo sprendimo vykdymas skolininkui taip pat sukelia ir kitų neigiamų teisinių, o kai kuriais atvejais ir moralinių padarinių. Neįvykdęs piniginio pobūdžio teismo sprendimo skolininkas gali būti įtrauktas į skolininkų registrą ir jam gali būti sunkiau gauti paskolą ar sudaryti finansinio lizingo sutartį. Pradėjus priverstinį vykdymo procesą ir areštavus skolininko būstą, kuriame gyvena jis ir jo šeima, antstolis bei potencialūs būsto pirkėjai iš varžytynių gali lankytis būste ir jį apžiūrėti.

Neigiamos sprendimo vykdymo priverstine tvarka pasekmės yra svarbi paskata skolininkui įvykdyti spren-

¹ Mūsų nuomone, šiuo atveju teismo sprendimą vykdančias pareigūnas vadinamas antstoliu dėl netikslaus Statuto teksto vertimo iš originalo kalbos.

dimą gera valia. Skolininkas raginimu įvykdyti sprendimą išpėjamas apie gresiančią priverstinio vykdymo proceso pradžią ir pasekmes. Vykdymo procese laikomasi principo, kad priverstinio vykdymo veiksmai gali būti atliekami tik pasibaigus antstolio raginime įvykdyti sprendimą nustatytam terminui. Išimtyms galimos tais atvejais, kai nesilaikant minėto principo gali būti trukdoma sėkmingai įvykdyti sprendimą. Todėl raginimas įvykdyti sprendimą turi ir didelę *prevencinę reikšmę* – skatina skolininką įvykdyti teismo sprendimą.

Gavęs raginimą įvykdyti sprendimą skolininkas gali ginti savo teises iki priverstinio vykdymo pradžios, pavyzdžiui, inicijuoti bankroto bylos iškėlimą, informuoti antstolį apie kliūtis priimti vykdomąjį dokumentą vykdyti ir pradėti vykdymo veiksmus (CPK 651 str. 2 d.), pateikti antstoliui įrodymus, kad išieškoma pinigų suma galima išieškoti per šešis mėnesius darant CPK 736 straipsnyje nurodyto dydžio išskaitas iš skolininko darbo užmokesčio, pensijos, stipendijos ar kitų pajamų (CPK 663 str.), skusti antstolio veiksmus (CPK 510 str.), jeigu vykdymo procesas pradėtas pažeidžiant įstatymo reikalavimus, nurodyti pirmesnės eilės turtą, iš kurio turi būti vykdomas išieškojimas (CPK 664, 665 str.), ir kt. Tačiau visi šie tikslai nukreipti į tai, kad skolininkas gera valia įvykdytų sprendimą arba pasinaudotų procesinėmis priemonėmis savo teisėms ginti priverstinio vykdymo proceso metu.

Raginimas įvykdyti sprendimą sukelia procesines pasekmes ne tik skolininkui, bet ir kitiems vykdymo proceso dalyviams: antstoliui ir išieškotojui. Antstolis gali reikalauti informacijos apie skolininko turtą, o esant tam tikroms sąlygoms gali ir areštuoti skolininko turtą. Išsiuntus ar įteikus raginimą įvykdyti sprendimą skolininkui gali atsirasti neigiamos pasekmės, susijusios su jo turto paieška (CPK 645 str.) ar areštu. Paaiškėjus skolininko turtui, į kurį galima nukreipti išieškojimą, išieškotojas gali realizuoti savo teisę, numatytą CPK 662 straipsnio 1 dalyje, ir laikydamasis CPK 664, 665 straipsniuose nustatytos eilės iki priverstinio vykdymo pradžios gali raštu nurodyti, iš kokio skolininko turto ar pajamų išieškoma pirmiausia.

Kadangi CPK nenumato, kaip antstolis turi procesiškai konstatuoti apie vykdomojo dokumento priėmimą vykdyti, raginimo įvykdyti sprendimą pasiuntimas visada patvirtina, kad antstolis priėmė vykdomąjį dokumentą ir pradėjo vykdyti jo reikalavimus (CPK 651 str. 3 d.).

Dėl minėtų aplinkybių raginimo įvykdyti sprendimą procesinė reikšmė teisiškai labai svarbi visiems vykdymo procese dalyvaujantiems asmenims.

Sprendimo įvykdymas per raginime nustatytą terminą sukelia materialines teises pasekmes. Pagal susiformavusią teismų praktiką [23, 24, 25], kai skolininkas įvykdo sprendimą pasibaigus raginime įvykdyti sprendimą nustatytam terminui, iš skolininko išieškamos visos vykdymo išlaidos. Atitinkamai antstoliui atsiranda teisė gauti Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytą dydžio atlyginimą.

RAGINIMO ĮVYKDYTI SPRENDIMĄ PASIUNTIMO AR ĮTEIKIMO SKOLININKUI TVARKA

1964 m. redakcijos CPK 390 straipsnyje buvo nustatyta, kad raginimas įvykdyti sprendimą geruoju² siunčiamas kiekvieną kartą, kai teismo antstolių kontora gauna vykdomąjį dokumentą. Tokiais atvejais, net ir gražinus vykdomąjį dokumentą iš skolininko darbovietės, jei jis būdavo atleistas iš darbo, skolininkui persikėlus gyventi į kitą gyvenamąją vietą ir kt., būdavo siunčiamas raginimas įvykdyti sprendimą. Toks reglamentavimas neatitiko raginimui įvykdyti sprendimą keliamų tikslų. Skolininkas apie prasidėjusį vykdymo procesą būdavo informuojamas jau pirmą kartą pasiuntus jam raginimą ir galėdavo ginti savo teises. Pakartotinis raginimo siuntimas pagrįstai buvo vertinamas kaip laiko ir lėšų švaistymas.

Galiojančiame CPK raginimo įvykdyti sprendimą pateikimo skolininkui tvarką reglamentuoja CPK 655–661 straipsniai.

Skolininkas įvykdyti sprendimą raginamas vykdomąjį dokumentą pateikus vykdyti pirmą kartą. Todėl net ir tais atvejais, kai vykdomasis dokumentas perduotas vykdyti kitam antstoliui, išsiųstas vykdyti į skolininko darbovietę, gražintas išieškotojui (išskyrus CPK 661 str. numatytus atvejus) ir kt., raginimas įvykdyti sprendimą skolininkui įteikiamas tik vieną kartą. Vieną kartą informuotas apie pareigą įvykdyti sprendimą skolininkas daugiau apie tai neinformuojamas.

Raginime įvykdyti sprendimą nurodoma:

- 1) antstolio vardas ir pavardė;
- 2) teismo ar institucijos, kurios sprendimas vykdomas, pavadinimas, vykdomojo dokumento išdavimo data ir numeris;
- 3) išieškotojo ir skolininko pavadinimas arba vardas ir pavardė, išieškotina iš skolininko pinigų suma, turtas ar reikalingi atlikti veiksmai;
- 4) terminas, per kurį skolininkas turi įvykdyti sprendimą, taip pat reikiamais atvejais – kredito įstaigos ir antstolio depozitinės sąskaitos numeris ar išieškotojo atsiskaitomosios sąskaitos numeris;
- 5) kad neįvykdžius sprendimo antstolis sprendimą vykdys priverstinai ir iš skolininko bus išieškotos Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytos vykdymo išlaidos;
- 6) skolininko teisės ir pareigos vykdymo procese, nurodytos 643 ir 644 straipsniuose.

Toks raginimo įvykdyti sprendimą turinys visiškai atitinka pagrindinį raginimui keliamą tikslą – informuoti skolininką apie prasidedantį vykdymo procesą. Iš raginimo turinio skolininkui aišku, koks antstolis vykdo sprendimą, kokiu teisiniu pagrindu, kokius veiksmus ir kieno naudai turi atlikti (ar nuo kokių veiksmų susilaukyti) skolininkas ir koks terminas nustatytas skolininkui sprendimui įvykdyti. Kartu skolininkas išpėjamas apie

² 1964 m. redakcijos CPK buvo vartojamas teisinis terminas „raginimas įvykdyti sprendimą geruoju“.

gresiančias neigiamas sprendimo neįvykdymo pasekmes (pareigą sumokėti vykdymo išlaidas) bei informuojamas apie jo turimas procesines teises.

Atsižvelgiant į raginimo įvykdyti sprendimą svarbą ir teisinę reikšmę CPK nustato raginimo įvykdyti sprendimą įteikimo skolininkui būdus. Raginimas įvykdyti sprendimą skolininkui gali būti įteiktas:

- skolininkui asmeniškai;
- išsiunčiant registruotu laišku;
- viešo paskelbimo būdu.

Remiantis CPK 654 straipsniu antstolis, priėmęs vykdyti vykdomąjį dokumentą, gali iškviesti skolininką ir išieškotoją, išaiškinti jiems jų teises ir pareigas, numatytas CPK 639, 640, 643, 644 straipsniuose, išklausti jų pasiūlymus dėl vykdomojo dokumento reikalavimų įvykdymo, įteikti skolininkui raginimą įvykdyti sprendimą, paklausti reikiamus asmenis dėl skolininko turto ir atlikti kitus parengiamuosius veiksmus, kad išieškojimas būtų operatyvus ir efektyvus. Taigi įteikti raginimą įvykdyti sprendimą antstolis gali iš karto priėmęs vykdyti vykdomąjį dokumentą.

Pasirašydamas vykdomajame dokumente skolininkas patvirtina, kad raginimas įteiktas jam asmeniškai. Apie raginimo įteikimą ar išsiuntimą skolininkui antstolis pažymi vykdomajame dokumente (CPK 614 ir 657 str.).

Raginimo siuntimas registruotu laišku vykdymo procese yra specifinis. CPK 604 straipsnyje nustatyta prezumpcija, kad skolininkas gavo jam siunčiamą procesinį dokumentą praėjus penkioms dienoms nuo išsiuntimo, netaikoma, kai siunčiamas raginimas įvykdyti sprendimą. Tačiau siunčiant raginimą prezumpcija, kad adresatas gavo siunčiamą dokumentą, netaikoma. Todėl siųsdamas raginimą įvykdyti sprendimą antstolis turi įsitikinti, kad skolininkas jį gavo. Jeigu skolininkui raginimas įvykdyti sprendimą nebuvo įteiktas asmeniškai, ir siunčiant registruotu laišku raginimas grįžo neįteiktas, laikoma, kad skolininkui raginimas neįteiktas.

Viešo paskelbimo būdu raginimas skolininkui paskelbiamas, kai nežinoma skolininko buvimo vieta, skolininkas slapstosi ar dėl kitų objektyvių priežasčių įteikti jam raginimą įvykdyti sprendimą negalima (CPK 660 str.). Tokiais atvejais išieškotojo prašymu ir jo lėšomis raginimas įvykdyti sprendimą skelbiamas vietos laikraštyje. Laikraštyje turi būti paskelbtas visas raginimo įvykdyti sprendimą tekstas. Raginimo paskelbimo laikraštyje diena laikoma raginimo įteikimo diena.

Teismų praktikoje laikomasi nuostatos, kad raginimo neįteikimas skolininkui yra pakankamas pagrindas turto pardavimo iš varžytynių aktą pripažinti negaliojančiu [26]. Todėl netinkamas raginimo įteikimas gali kelti abejonių esminių vykdymo proceso veiksmų teisėtumu.

Priimdamas sprendimą teismas reikiamais atvejais nustato konkrečią sprendimo įvykdymo tvarką bei terminą (CPK 271 str. 1 d.). Jeigu teismas nustatė sprendime įvykdymo terminą, antstolis pradeda vykdymo veiksmus pasibaigus teismo nustatytam terminui nesiųsdamas raginimo įvykdyti sprendimą (CPK 661 str. 1 d.). Kitais atvejais įteikdamas skolininkui raginimą įvykdyti

sprendimą antstolis nustato sprendimo įvykdymo terminą.

Pagal CPK 659 straipsnio 1 dalį, jeigu vykdomajame dokumente įvykdymo terminas nenustatytas, antstolis skolininkui sprendimui įvykdyti paskiria dešimties dienų terminą. Termino pradžia skaičiuojama nuo raginimo įteikimo dienos. Jeigu raginimas įvykdyti sprendimą įteiktas pačiam skolininkui, termino pradžia skaičiuojama nuo kitos dienos po įteikimo. Jeigu raginimas įvykdyti sprendimą skolininkui paskelbtas vietiniame laikraštyje, terminas įvykdyti sprendimą pradedamas skaičiuoti nuo kitos dienos, einančios po paskelbimo laikraštyje dienos (CPK 660 str. 2 d.).

Iškeldinimas iš gyvenamosios patalpos, ypač kai skolininkas neturi kur išsikelti, sukelia labai skaudžias socialines pasekmes. Todėl atsižvelgdamas į konkrečias vykdomosios bylos aplinkybes šios kategorijos bylose antstolis gali nustatyti ne trumpesnę kaip penkiolikos ir ne ilgesnę kaip trisdešimties dienų sprendimo įvykdymo terminą.

Ilgesnis sprendimo įvykdymo terminas turi būti nustatytas, kai skolininkas turi nepilnamečių vaikų, kai iškeldinami ligoti, senyvo amžiaus asmenys ir ypač tais atvejais, kai nėra kitos gyvenamosios patalpos, į kurią būtų galima iškeldinti asmenis.

Minimalios trukmės sprendimo įvykdymo terminas gali būti nustatytas, kai skolininkas turi kitą gyvenamąją patalpą, į kurią gali būti iškeldintas, arba tais atvejais, kai skolininkas materialiai pajėgus išsinuomoti kitą gyvenamąją patalpą.

Specifinė raginimo įvykdyti sprendimą termino nustatymo tvarka taikoma vykdant sprendimus, įpareigojančius skolininką susilaikyti nuo tam tikrų veiksmų. Tokiose vykdomosiose bylose terminas įvykdyti sprendimą neskiriamas, o nurodoma sprendimą vykdyti nedelsiant nuo raginimo vykdyti sprendimą įteikimo dienos, jei vykdomajame dokumente nenurodyta kitaip. Pavyzdžiui, jeigu skolininkas įpareigotas nevykdyti statybos darbų, antstolis siunčia jam raginimą nedelsiant susilaikyti nuo tolesnio statybos darbų vykdymo.

RAGINIMO ĮVYKDYTI SPRENDIMĄ PASIUNTIMAS IR ĮTEIKIMAS KAIP SĄLYGA, LEIDŽIANTI ANTSTOLIUI ĮPAREIGOTI SKOLININKĄ PATEIKTI DUOMENIS APIE TURIMĄ TURTĄ AR AREŠTUOTI SKOLININKO TURTĄ

Remiantis CPK 658 straipsniu antstolis, įteikęs ar išsiuntęs raginimą įvykdyti sprendimą, gali įpareigoti skolininką CPK 645 straipsnyje nustatyta tvarka pateikti duomenis apie turimą turtą. Tokio teisinio reglamentavimo pagrindumas diskutuotinas dėl kelių priežasčių.

Įpareigojimo pateikti duomenis apie turimą turtą tikslas – surasti skolininko turtą ir nukreipti į jį išieškojimą. Daugeliu atvejų antstolis turi galimybę operatyviai sužinoti apie skolininko turimą turtą elektroniniu būdu paprašydamas reikalingų duomenų iš turto registru (nekilnojamojo turto, transporto priemonių, hipotekos ir kt.), todėl nebūtina iki priverstinio vykdymo pradžios

įpareigoti skolininką pateikti informaciją apie turimą turtą. Skolininko įpareigojimas pateikti informaciją apie turimą turtą objektyviai negali sutrukdyti skolininkui šį turtą perleisti ar paslėpti.

Informacija apie turimą turtą savo turiniu vertintina kaip konfidenciali. Todėl natūralu, kad įpareigojimą pateikti informaciją apie turimą turtą asmuo priima priešiška, ypač kai skolininkas ketina iki raginimo įvykdyti sprendimą termino pabaigos atsiskaityti su išieškotoju. Įpareigodamas skolininką pateikti informaciją antstolis skolininkui nustato pareigą, už kurios neįvykdymą greisia sankcijos. Todėl tokios pareigos skolininkui nustatymas vertintinas kaip priverstinio vykdymo veiksmas, kuris turėtų būti atliktas pasibaigus raginime nustatytam terminui įvykdyti sprendimą.

CPK 658 straipsnio nuostata, kad įteikęs ar išsiuntęs raginimą įvykdyti sprendimą antstolis gali įpareigoti skolininką pateikti duomenis apie turimą turtą, turi tik vieną pranašumą – jeigu skolininkas geruoju neįvykdys sprendimo, gali būti operatyviau surastas jo turtas [27]. Tačiau šis pranašumas santykinis, kadangi, kaip minėta, vertingiausią skolininko turtą antstolis gali surasti turto registruose.

Dėl minėtų aplinkybių, mūsų nuomone, CPK 658 straipsnis turėtų būti pakeistas ir antstoliui turi būti suteikta teisė įpareigoti skolininką CPK 645 straipsnio nustatyta tvarka pateikti duomenis apie turimą turtą tik pasibaigus raginime įvykdyti sprendimą nustatytam terminui.

CPK 658 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatyta, kad tais atvejais, kai yra pavojus, kad skolininkas gali turtą paslėpti, antstolis turi teisę įteikęs ar išsiuntęs raginimą areštuoti skolininko turtą. Bylose dėl sumų išieškojimo nusikalstama veika padarytai žalai atlyginti antstolis, įteikdamas arba pasiūsdamas raginimą, areštuoja skolininko turtą.

Antstolio teisė areštuoti skolininko turtą tais atvejais, kai yra pavojus, kad skolininkas gali turtą paslėpti, yra pateisinama. Skolininko turtas gali būti areštuojamas dar prieš iškeltą civilinę bylą, taikant laikinąsias apsaugos priemones (CPK 148 str. 2 d.). Todėl prasidėjus vykdymo procesui išieškotojo teisė jau būna patvirtinta teismo sprendimu. Jeigu išieškotojui žala padaryta nusikaltimu, išieškotojas, be materialinių pasekmių, patiria dar ir moralines pasekmes. Todėl didesni turtingi suvaržymai skolininkui visiškai pagrįsti. Tuo labiau kad pagal Sprendimų vykdymo instrukcijos [28] 6 punktą, išsiuntęs skolininkui siūlymą ar raginimą sumokėti skolą, jeigu yra Civilinio proceso kodekso 658 straipsnio 2 dalyje nurodytos aplinkybės, antstolis, areštuodamas skolininko turtą, priima patvarkymą, kuriame nurodo aplinkybes, kad yra pavojus, kad turtas bus paslėptas. Todėl skolininkas gali skųsti teismui turto arešto pagrįstumą, jeigu mano, kad antstolio argumentai dėl aplinkybių, dėl kurių kyla pavojus, kad turtas bus paslėptas, nepagrįsti.

ATVEJAI, KAI RAGINIMAS ĮVYKDYTI SPRENDIMĄ SKOLININKUI NESIUNČIAMAS

Pagal CPK 661 straipsnį, jeigu įstatymuose ar vykdymajame dokumente nurodyti įvykdymo terminai, raginimas įvykdyti sprendimą nesiunčiamas, ir antstolis pasibaigus nurodytam sprendimo įvykdymo terminui iš karto pradeda priverstinio vykdymo veiksmus. Raginimas taip pat nesiunčiamas skubaus vykdymo bylose, bylose dėl periodinių išmokų išieškojimo ir turto konfiskavimo, vykdant preliminarious teismo sprendimus, teismo įsakymus bei hipotekos teisėjo nutartis dėl skolininko turto realizavimo. Sprendimo skubaus vykdymo atvejais antstolis raginimą įvykdyti sprendimą, jeigu yra galimybė, perduoda skolininkui žodžiu ir pasiūlo sprendimą vykdyti nedelsiant.

Teisinis reglamentavimas, kuriuo nustatyta, kad raginimas įvykdyti sprendimą nesiunčiamas skolininkui kai kurių kategorijų bylose, grindžiamas tuo, kad skolininkas apie pačią pareigą įvykdyti sprendimą ir įvykdymo terminą sužino ne iš antstolio, o iš kitų šaltinių.

Kai kada teismas, priimdamas sprendimą, nustato skolininkui jo įvykdymo terminą. Šiuo atveju skolininkas apie pareigą sumokėti skolą sužino teismo proceso metu iš teismo sprendimo arba gaudamas teismo procesinio dokumento nuorašą.

Jeigu sprendimo įvykdymo terminą nustato įstatymas, skolininkas apie tai sužino įstatyme nustatyta tvarka. Be to, preziumuojama, kad visi asmenys žino įstatymus ir privalo jų laikytis. Pavyzdžiui, pagal Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso [29] (toliau tekste – ATPK) 313 straipsnį, baudą pažeidėjas turi sumokėti ne vėliau kaip per penkiolika dienų nuo nutarimo skirti baudą įteikimo jam dienos, o apskundus tokį nutarimą – ne vėliau kaip per penkiolika dienų nuo pranešimo apie skundo nepatenkinimą dienos. Administracinėje byloje nubaustam asmeniui įteikiamas nutarimo, kuriuo paskirta bauda, nuorašas. Šiame nutarime nurodomas ATPK nustatytas 15 dienų terminas sumokėti baudą. Pagal Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatymo [30] 38 straipsnio 1 dalį, arbitražinio teismo sprendimas įsiteisėja nuo jo priėmimo momento ir šalių turi būti vykdomas. Apie tai skolininkas sužino iš arbitražo sprendimo.

Teismo sprendimai skubiai gali būti vykdomi tik išimtiniais atvejais, kai tai skatina daryti konkrečios bylos aplinkybės. Vykdamas šiuos sprendimus, nustačius sprendimo įvykdymo terminą, gali būti pažeisti išieškotojo ar kitų asmenų interesai. Todėl sprendimo skubaus vykdymo atvejais antstolis raginimo įvykdyti sprendimą nesiunčia (CPK 661 str. 2 dalis), tačiau jeigu yra galimybė, raginimą skolininkui perduoda žodžiu ir pasiūlo sprendimą vykdyti nedelsiant. Raginimą įvykdyti sprendimą skolininkui perduoti žodžiu antstolis turi tik tais atvejais, kai tai galima atsižvelgus į konkrečias bylos aplinkybes. Pavyzdžiui, antstolis atvykęs išieškoti pinigų sumos iš skolininko, radęs skolininką namuose, turi pasiūlyti jam sumokėti išieškomą sumą. Jeigu skolininkas nedelsdamas nesumoka, antstolis pradeda priverstinio vykdymo veiksmus.

Periodinių išmokų išieškojimo bylose (išlaikymas, žalos, padarytos suluošinant ar kitaip sužalojant sveikatą, taip pat atimant maitintojo gyvybę, atlyginimas ir kt.) skolininkas negali realiai įvykdyti sprendimo, kadangi jo vykdymas trunka tam tikrą terminą. Skolininkas taip pat negali konfiskuoti savo turto. Todėl raginimas įvykdyti sprendimą nesiunčiamas bylose dėl periodinių išmokų išieškojimo ir turto konfiskavimo bei vykdant preliminarinius teismo sprendimus (CPK 428 str.).

Raginimas įvykdyti sprendimą nesiunčiamas vykdant teismo įsakymus. Siūlymas ne vėliau kaip per dvidešimt dienų nuo pranešimo skolininkui įteikimo dienos sumokėti kreditoriui priteistas sumas skolininkui siunčiamas kartu su pranešimu įsakymo išdavimo procese (CPK 437 str. 2 d. 1 p.). Todėl įstatymas nustato, kad vykdymo procese įvykdyti sprendimą skolininkas neraginamas.

Įstatymo reglamentavimo, kai raginimas įvykdyti sprendimą skolininkui nesiunčiamas, pagrindumas diskutuotinas. Kaip minėta, siunčiant raginimą skolininkas informuojamas apie gresiantį priverstinio vykdymo procesą. Kreiptis į antstolį dėl teismo sprendimo vykdymo yra išieškotojo teisė, o ne pareiga. Todėl net teismo sprendime ar įstatyme esant nustatytam terminui, per kurį skolininkas turi įvykdyti sprendimą, skolininkas negali būti visiškai tikras, kada išieškotojas pradės vykdymo procesą ir ar iš viso pradės tokį procesą.

Pasitaiko atvejų, kai pats vykdymo procesas prasideda neteisėtai, kai skolininkas jau būna įvykdęs prievolę (dažniausiai tai bylos dėl administracinės baudos išieškojimo) ar pasibaigęs vykdomojo dokumento pateikimo vykdyti senaties terminas. Be to, nežinodamas apie prasidėjusį vykdymo procesą skolininkas negali pasinaudoti savo procesinėmis teisėmis, varžančiomis išieškojimą iš skolininko turto, pavyzdžiui, informuoti antstolį apie galimybę išieškoti iš darbo užmokesčio (CPK 663 str. 1 d.), nurodyti pirmesnės eilės turtą, iš kurio turi būti vykdomas išieškojimas (CPK 664, 665 str.).

Problema patvirtina ir bandymas ją spręsti poįstatymiais aktais. Kaip numatyta Sprendimų vykdymo instrukcijos 5 punkte, jeigu raginimas įvykdyti sprendimą skolininkui nesiunčiamas, antstolis, kai išieškojimais iki 200 litų, siunčia siūlymą sumokėti skolą ir vykdymo išlaidas. Siūlymas siunčiamas skolininkui registruotu laišku. Jis laikomas įteiktu, jeigu įteikiamas pagal Civilinio proceso kodekso 604 straipsnio nustatytas taisykles.

Mūsų nuomone, reikėtų pakeisti galiojančią CPK 661 straipsnį ir nustatyti, kad raginimas įvykdyti sprendimą nesiunčiamas tik tais atvejais, kai vykdomi teismo sprendimai dėl turto konfiskavimo ir skubiai vykdytini teismo sprendimai.

RAGINIMO ĮVYKDYTI SPRENDIMĄ YPATUMAI VYKDANT TEISMO NUOSPRENDŽIU PASKIRTAS KRIMINALINES BAUSMES

Tam tikrų ypatumų yra siunčiant raginimą įvykdyti teismo nuosprendžiu paskirtą bausmę. Lietuvos Respub-

likos bausmių vykdymo kodeksas [31] (toliau tekste – BVK) nustatė kitokius negu CPK raginimo įvykdyti nuosprendį terminus.

Antstolis vykdo juridinio asmens veiklos apribojimo ir juridinio asmens likvidavimo bausmes (BVK17 str.).

Pagal BVK 24 straipsnio 4 dalį priverstinio baudos išieškojimo tvarką nustato CPK bei BVK numatytos taisyklės. Ar vykdant kitas bausmes taikomas CPK nustatytas reglamentavimas, BVK nenurodyta. Tačiau galima manyti, kad nesant kitokio reglamentavimo antstolis, atlikdamas priverstinio vykdymo veiksmus, turi vadovautis CPK normomis.

Pagal BVK 26 straipsnį teismas, priėmęs nuosprendį apriboti juridinio asmens veiklą arba likviduoti juridinį asmenį, įsiteisėjusio nuosprendžio nuorašą išsiunčia antstoliui, kurio veiklos teritorijoje yra juridinio asmens buveinė, vykdyti ir apie tai praneša juridinių asmenų registro tvarkytojui. Toks reglamentavimas galėjo būti tada, kai veikė valstybinės teismo antstolių kontoros ir konkreti kontora aptarnavo atitinkamą teritoriją [32]. Esant privačioms antstolių kontoroms visų pirma turėtų būti nustatyta antstolio, vykdyšančio nuosprendį, parinkimo procedūra.

Vykdydamas juridinio asmens veiklos apribojimo bausmę antstolis per septynias darbo dienas nuo nuosprendžio nuorašo gavimo dienos išsiunčia juridiniam asmeniui raginimą įvykdyti nuosprendį gera valia. Todėl nuosprendžio vykdymas nesiejamas su vykdomojo dokumento priėmimu vykdyti. Preziumuojama, kad antstolis gavęs vykdyti teismo nuosprendį priima jį vykdyti. Vykdomo pradžios terminas skaičiuojamas ne nuo vykdomojo dokumento priėmimo vykdyti, o nuo dienos, kai jį gauna antstolių kontora.

Raginime nurodoma, kokia juridinio asmens veikla turi būti nutraukta arba koks juridinio asmens padalinys turi būti uždarytas, ir nustatomas terminas, per kurį juridinis asmuo privalo tai padaryti. Todėl nustatant raginimo įvykdyti sprendimą terminą netaikomas CPK 659 straipsnyje nustatytas įvykdymo terminas. Juridinis asmuo, atlikęs raginime nurodytus veiksmus, apie tai raštu praneša antstoliui. Antstolis, patikrinęs juridinio asmens atliktus veiksmus, privalo surašyti juridinio asmens veiklos apribojimo vykdymo aktą. Šio akto formą nustato Teisingumo ministerija. Jei juridinis asmuo dėl objektyvių priežasčių negali per nustatytą terminą atlikti raginime nurodytų veiksmų, antstolis turi teisę juridinio asmens motyvuotu prašymu nustatytą terminą pratęsti. Tačiau CPK nenumato galimybės pratęsti raginimo įvykdyti sprendimą termino bei nenustato tokio pratęsimo procesinės formos. Patvarkymas nepratęsti raginime nustatyto termino gali būti skundžiamas antstolio veiklos teritorijos apylinkės teismui CPK nustatyta tvarka.

Panašus reglamentavimas nustatytas vykdant juridinio asmens likvidavimo bausmę. Tokiu atveju antstolis per septynias darbo dienas nuo nuosprendžio nuorašo gavimo dienos išsiunčia juridiniam asmeniui raginimą per nuosprendyje nustatytą terminą nutraukti visą ūkinę, komercinę, finansinę ar profesinę veiklą ir uždaryti visus juridinio asmens padalinius, taip pat atlikti kitas lik-

vidavimo procedūras ir juridinių asmenų išregistruoti iš juridinių asmenų registro. Be to, raginame nurodomas terminas, per kurį turi būti paskirtas juridinio asmens likvidatorius, ir parengtas, jei taip nusprendžia antstolis, juridinio asmens likvidavimo vykdymo planas.

Jei juridinio asmens organas per nustatytą terminą likvidatoriaus nepaskiria, likvidatoriumi ne vėliau kaip per dešimt darbo dienų antstolio patvarkymu skiriamas antstolis arba kitas likvidatoriui keliamus reikalavimus atitinkantis asmuo.

Pagal BVK 16 straipsnį, nuosprendžiu paskirtą baudą priverstinai išieško antstolis. Antstolis, pradėdamas priverstinę baudos, paskirtos apkaltinamuoju teismo nuosprendžiu, išieškojimą, iš karto, neįteikęs raginimo, taiko priverstinio vykdymo priemones (BVK 24 str. 4 d.).

IŠVADOS

1. Skolininkas raginimu įvykdyti sprendimą įspėjamas apie gresiančią priverstinio vykdymo proceso pradžią ir iš to galinčias kilti neigiamas pasekmes. Todėl raginimas įvykdyti sprendimą turi didžiulę preventcinę reikšmę – skatina skolininką įvykdyti teismo sprendimą.

2. Raginimas įvykdyti sprendimą sukelia svarbias procesines pasekmes ne tik skolininkui, bet ir kitiems vykdymo proceso dalyviams: antstoliui ir išieškotojui. Gavęs raginimą įvykdyti sprendimą skolininkas gali ginti savo teises iki priverstinio vykdymo pradžios (informuoti antstolį apie kliūtis priimti vykdomąjį dokumentą vykdyti ir pradėti vykdymo veiksmus (CPK 651 str. 2 d.), skųsti antstolio veiksmus (CPK 510 str.) ir kt., išieškotojas gali pasinaudoti savo procesinėmis teisėmis (CPK 662 str. 1 d.) iki priverstinio vykdymo pradžios raštu nurodyti, iš kokio skolininko turto ar pajamų išieškoma pirmiausia. Antstolis turi teisę reikalauti informacijos apie skolininko turta, o esant tam tikroms sąlygoms gali ir areštuoti skolininko turta.

3. Raginimo įvykdyti sprendimą neįteikimas skolininkui ar netinkamas įteikimas gali būti pagrindas tolesnius vykdymo veiksmus pripažinti neteisėtais.

4. CPK nustatyti atvejai, kai raginimas skolininkui nesiučiamas, o reikalavimas skolininkui deklaruoti turta nepasibaigus raginime nustatytam terminui įvykdyti sprendimą pažeidžia skolininko teises, todėl turėtų būti pakeistas CPK 661 straipsniu.

5. Teisinis raginimo išsiuntimo reglamentavimas vykdant kriminalines bausmes Bausmių vykdymo kodekse nepakankamai reglamentuotas.

LITERATŪRA

1. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas. V., 2002.
2. Višinskis, V. *Teismo sprendimų vykdymo procesinės problemos*. Daktaro disertacija. V., 1999.
3. Stauskienė, E. *Teismo vaidmuo vykdymo procese*. Daktaro disertacija. V., 2006.
4. Mikelėnas, V. *Civilinis procesas*. II dalis. V., 1997.
5. Laužikas, E.; Mikelėnas, V.; Nekrošius, V. *Civilinio proceso teisė*. II tomas. V., 2004.
6. Некрошюс, В. *Гражданско – процессуальная реформа в Литве*. Российский ежегодник гражданского и арбитражного процесса. Под редакцией В. В. Яркова. 2002–2003, № 2. СПб: Издательский дом Санкт-Петербургского государственного института, 2004.
7. Stauskienė, E. Skubiai vykdytinų teismo sprendimų instituto taikymo problemos. *Jurisprudencija*, 2005, t. 69(61).
8. Stauskienė, E. Teismas – teisiųjų santykių vykdymo procese subjektas. *Mokslinės praktinės konferencijos „Teisė į teisminę gynybą bei jos realizavimo praktiniai aspektai“ mokslinių pranešimų rinkinys*. V.: Mykolo Romerio universitetas, 2006.
9. Stauskienė, E. Teismo sprendimų įvykdymo atgręžimas. *Jurisprudencija*, 2006, t. 4 (82);
10. Žolynas, M. Vykdyto procesas – civilinio proceso stadija ar savarankiškas procesas? *Teisė*, 2007, Nr. 62.
11. Vėlyvis, S.; Višinskis, V.; Žalėnienė, I. Antstolio veiksmų apskundimas. *Jurisprudencija*, 2007, t. 1(91).
12. Vėlyvis, S.; Stauskienė, E.; Višinskis, V. Pagrindinės teismo sprendimų vykdymo taisyklės romėnų teisėje. *Jurisprudencija*, 2007, t. 2(92).
13. Вишинскис, В.; Веливис, С. Реформа исполнительного процесса в Литве. *Теоретические и практические проблемы гражданского, арбитражного процесса и исполнительного производства. Сборник научных статей*. Краснодар–Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2005, ISBN 5-94201-454-X.
14. Višinskis, V. Turto pardavimo iš varžytynių problemos. *Jurisprudencija*, 1999, t. 13(5).
15. Višinskis, V. Išieškojimo iš fizinių asmenų problemos. *Jurisprudencija*, 1999, t. 14(6).
16. Višinskis, V. Vykdyto procesas Lietuvoje: esama padėtis ir reformavimo kryptys. *Jurisprudencija*, 2002, t. 28(20).
17. Višinskis, V. Teismo sprendimo vykdymo vieta. *Jurisprudencija*, 2006, t. 1(79).
18. HORNSBY v GREECE (Art 50), Judgment of the ECtHR, 1 April 1998 [1998] IIHRL 32 (1 April 1998). <http://www.worldlii.org/int/cases/IIHRL/1998/32.html> [žiūrėta 2007 10 21].
19. JASIUNIENE v. LITHUANIA - 41510/98 [2003] ECHR 122 (6 March 2003). <http://www.worldlii.org/eu/cases/ECHR/2003/122.html> [žiūrėta 2007 10 21].
20. *Civilinio proceso kodeksas*. V., 1998.
21. *Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos 1529 metų Statutas*. Chicago, 1971.
22. *LAT civilinė byla Nr. 3K-3-448/2007*, procesinio sprendimo kategorija 129.4 (S)
23. *LAT civ. byla Nr. 3K-7-5/2007*, Teismų praktika, Nr. 27.
24. *LAT civilinė byla Nr. 3K-3-377/2005*; procesinio sprendimo kategorija 129.4.
25. *LAT civilinė byla Nr. 3K-3-448/2007*; procesinio sprendimo kategorija 129.4 (S).
26. *LAT civilinė byla Nr. 2A-158/2006*; procesinio sprendimo kategorija 129.2.
27. Plačiau žr. Višinskis, V. Skolininko turto paieška vykdymo procese. *Jurisprudencija*, 2006, t. 3(81).
28. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005 m. spalio 27 d. įsakymas Nr. 1r-352 Dėl sprendimų vykdymo instrukcijos patvirtinimo. *Valstybės žinios*, 2005, Nr. 130-4682.
29. Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksas. V., 2003.
30. Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatymas. *Valstybės žinios*, 1996, Nr. 39; *Valstybės žinios*, 1996, Nr. 45.
31. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksas. *Valstybės žinios*, 2002, Nr. 73.

INCITEMENT TO PERFORM THE COURT'S DECISION

Vigintas Višinskis*

Mykolas Romeris University

S u m m a r y

Article discusses legal regulation related with the presentment of incitement to perform the court's decision to the debtor in performance process.

Author analyses the legal importance of incitement to perform decision.

In court practice the delivery of incitement to perform decision to the debtor is deemed to be the primary implementation of bailiff's actions. With the incitement to perform decision the debtor is informed, that recoverer began the performance process and if the debtor during fixed period of time won't perform the court's decision so the forced performance process will be started.

Implementing decision in force because of money enforcement the debtor firstly suffers materially. He has to pay the expenditure of performance. Selling the property in auction, the selling price of property is mostly lower then the price in market. Forced performance of court decision to the debtor causes also negative legal and in some cases moral consequences. If the debtor doesn't implement monetary nature court's decision he can be inscribed into debtor's register and to get a credit becomes very hard. When the forced performance process is started and the lodging of debtor is seized, in which the debtor and his family lives, the bailiff and potential buyers from auction can visit and look over this lodging.

Forced performance of court decision negative consequences is very important inducement to the debtor to perform the decision in good will. By the incitement to perform the court's decision the debtor is warned about the threaten start of forced performance process and consequences. That is why incitement to perform the court's decision has enormous *preventive importance*, which influence the debtor to perform the court's decision.

When the debtor delivers the incitement he can plead for his rights till the forced performance beginning, for example, initiate the bankruptcy, inform bailiff about obstacles to accept executive document to perform and start implementation actions and etc.

Incitement to perform the decision may give rise the processional consequences not only to debtor, but also to other process participants: bailiff and recoverer. Bailiff requests the information about the debtor property and in some cases can seize the debtor's property.

Accordingly after the dispatch or delivery of incitement to perform the decision, the debtor may cause negative consequences related with his properties search and seize. When the debtor's property is known to which can be directed seizure, recoverer can realize his right, fixed in the 1 part of 662 article of CPK and following the rank fixed in 664 and 665 articles of CPK till the forced performance beginning can with a written notice specify the property or receipts of debtor's from which the recovery should be started firstly.

That is why the incitement's to perform the decision processional importance is legally very significant to all participants in the performance process.

The decision performance through the term fixed in the incitement causes *material legal* consequences. When the debtor performs decision after that term all performance expenditures are recovered from him.

Article analyses the incitement's to perform the decision delivery means. According to the importance and legal significance of incitement to perform the decision CPK fixes means of incitement's to perform the decision delivery to the debtor:

- personally to the debtor;
- by sending a registered letter;
- by public announcement.

Discussing CPK fixed means when incitement to the debtor is sent and demand for the debtor to declare it's property before the end of term fixed in incitement to implement decision, author makes conclusion, that such regulation violates debtor's rights.

According to the Punishment performance code bailiff implements legal person's activities limitations and liquidation of legal person punishments. By the opinion of the author, legal regulation of incitements dispatch implementing criminal penalties in Punishment performance code is regulated insufficiently.

Keyword: civil procedure, performance process.

---

* Assoc. Prof., Department of Civil procedure of the Faculty of Law, Mykolas Romeris University.